

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійних робіт студентів з дисципліни

«Управління ризиками і страхування»

для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент»

освітньої програми

«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

Міністерство освіти і науки України
Вінницький національний технічний університет

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійних робіт студентів з дисципліни
«Управління ризиками і страхування»
для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент»
освітньої програми
«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

Вінниця
ВНТУ
2025

Рекомендовано до видання Радою з якості освіти Вінницького національного технічного університету Міністерства освіти і науки України (протокол № 3 від 24.10.2024 р.)

Рецензенти:

І. В. Шварц, кандидат економічних наук, доцент

О. Г. Ратушняк, кандидат технічних наук, доцент

Методичні вказівки до самостійних робіт студентів з дисципліни «Управління ризиками і страхування» для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент» освітньої програми «Менеджмент фінансово-кредитної діяльності» [Електронний ресурс] / уклад.: Л. М. Ткачук. – Вінниця : ВНТУ, 2025. – 34 с.

Методичні вказівки містять опис навчального навантаження дисципліни «Управління ризиками і страхування», зміст дисципліни в розрізі тем лекцій та практичних занять. Наводяться тестові завдання для самостійного опрацювання, питання для самоконтролю. Методичні вказівки призначені для здобувачів управлінського фахового спрямування.

ЗМІСТ

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	4
2 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
3 ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ.....	8
4 ПИТАННЯ НА ІСПИТ	30
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	32

1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Управління ризиками і страхування» мають на меті узагальнити набуті теоретичні знання та надати допомогу в організації самостійної роботи студентів з вивчення навчального матеріалу, підготуватися до складання іспиту з дисципліни.

Навчальна дисципліна «Управління ризиками і страхування» базується на використанні набутих результатів навчання під час вивчення компонент: Бухгалтерський облік, Фінансова діяльність суб'єктів господарювання, Економіка підприємства, Фінанси підприємства.

Метою вивчення дисципліни є формування системних знань з концептуальних основ управління ризиками сучасних підприємств на основі інтегрування процесу ризик-менеджменту в загальну систему управління підприємством, стратегію і планування, менеджмент, процеси звітності, політику, цінності та культуру.

Компетентності:

Інтегральна компетентність – Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

ЗК08. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

СК02. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.

СК06. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

СК07. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК10. Здатність оцінювати виконувані роботи, забезпечувати їх якість та мотивувати персонал організації.

СК12. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.

СК14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

СК18. Здатність до виявлення та управління ризиками суб'єктів господарювання і володіння відповідними інструментами зниження цих ризиків.

Результати навчання:

РН06. Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

РН12. Оцінювати правові, соціальні та економічні наслідки функціонування організації.

РН20. Демонструвати навички управління ризиками у сфері фінансово-кредитної діяльності та страхування.

2 ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1

Тема 1. Сутність ризику та його економічний зміст

Економічна сутність та роль ризику в ринкових умовах. Основні риси ризику. Невизначеність та ситуація настання ризику. Фактори, функції та характеристики ризику.

Тема 2. Класифікація ризиків

Поняття класифікації та її значення. Класифікаційні ознаки, за якими класифікують ризики. Класифікація за фактором виникнення ризиків. Класифікація за характером обліку ризиків. Класифікація за характером наслідків ризиків. Класифікація за видом виробничої діяльності.

Тема 3. Сутність ризик-менеджменту та його завдання

Ризик-менеджмент, його економічна сутність та завдання у сучасних ринкових умовах. Функції ризик-менеджменту. Фактори, що визначають організаційну основу ризик-менеджменту на підприємстві. Основні принципи побудови системи ризик-менеджменту на підприємстві. Базові правила ризик-менеджменту.

Тема 4. Стратегія та методи управління фінансовими та інноваційними ризиками як інструмента розвитку

Відповідальність менеджменту за управління ризиком. Комплексний ризик-менеджмент. Ризик-менеджмент: елементи процесу. Збитки та їх класифікація (критерії і види). Класи збитків (їх виявлення й оцінка). Методи виявлення ризику. Рішення щодо управління ризиком відповідно до класів збитків. Фінансування ризику: джерела фінансування, структура витрат на ризик. Структура витрат на фінансування ризику відповідно до методів управління ризиком. Стратегія компанії і методи управління ризиком. Затвердження стратегії управління ризиком. Методи управління ризиками.

Тема 5. Інтегральне управління фінансовими та інноваційними ризиками: кількісні і якісні методи оцінки ризиків

Кількісний аналіз проєктних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання. Методи аналізу ризиків інвестиційних проєктів. Кількісні методи аналізу ризиків інвестиційних проєктів. Оцінки ризиків шляхом впровадження інформаційних технологій.

Тема 6. Експертні методи оцінки ризиків

Загальна характеристика методів експертної оцінки. Огляд методів експертної оцінки. Метод урахування ризикової складової у ставці дисконту. Інтегральна оцінка ризику.

Тема 7. Регулювання та зниження ризиків

Основні методи зниження ризиків та їх характеристика. Організаційні засоби та прийоми впливу на ризик. Економічні методи зниження ризику. Створення спеціального резервного фонду. Створення страхового товарного запасу. Страховий запас коштів. Розробка і впровадження системи штрафних санкцій. Страхування від ризику. Хеджування як метод зниження ризику. Розроблення заходів, які пом'якшують вплив ризикових ситуацій на діяльність підприємства. Вибір методу зниження ризиків.

Тема 8. Портфель ризиків страховика та методи управління ними

Економічна сутність страхового портфелю та вимоги до його формування. Методи збалансування портфелю ризиків страховика. Методологія оцінки ризиків андеррайтером. Технічні ризики страховика. Стадії управління портфелем страховика. Методи мінімізації ризиків страхового портфелю.

Тема 9. Ризики інвестиційної діяльності страховика

Економічна сутність ризиків інвестиційної діяльності. Класифікація за видами інвестиційних ризиків страховика. Цілі регулювання інвестиційної діяльності страховика. Інвестиційна стратегія та політика страховика. Принципи інвестиційної діяльності страховика. Специфічні види активів страховика.

3 ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ

ТЕМА 1. СУТНІСТЬ РИЗИКУ ТА ЙОГО ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ

- 1.1. Економічна сутність та роль ризику в ринкових умовах.
- 1.2. Невизначеність як передумова настання ризику.
- 1.3. Основні характеристики ризику.
- 1.4. Фактори та функції ризику.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Ризик розглядається як:

- а) несприятлива подія, наслідком якої є збиток;
- б) події, що можуть негативно вплинути на досягнення підприємством встановлених стратегічних цілей протягом певного часу;
- в) ймовірність настання аварії або стихійного лиха;
- г) ймовірність одержання додаткового прибутку.

2. До внутрішніх причин виникнення економічного ризику відносяться:

- а) дії конкурентів;
- б) зміна економічної ситуації в країні;
- в) проблеми в системі управління підприємством;
- г) зміна уподобань споживачів.

3. До зовнішніх причин виникнення економічного ризику відносяться:

- а) зміна політичної ситуації;
- б) нестача кваліфікованих кадрів;
- в) недоліки в системі управління підприємством;
- г) погіршення економічної ситуації на підприємстві.

4. Управління ризиком – це:

- а) відмова від ризикованого проєкту;
- б) зниження ймовірності ризику;
- в) комплекс заходів, спрямованих на підготовку до реалізації ризику;
- г) комплекс заходів, спрямованих на зниження, перенесення або прийняття ризику.

5. Додатковий прибуток фірмі можуть принести:

- а) чисті ризики;
- б) усі ризики;
- в) спекулятивні;
- г) жодні ризики;
- д) ретроспективні.

6. До елементів ризику не належить:

- а) джерело ризику;
- б) ймовірність ризику;
- в) суб'єкт ризику;
- г) об'єкт ризику.

7. При розміщенні вільних коштів на депозитному рахунку комерційного банку джерелом ризику є:

- а) комерційний банк;
- б) грошові кошти;
- в) вкладник;
- г) Міністерство фінансів.

8. До внутрішніх причин виникнення економічного ризику не відноситься:

- а) якість маркетингових досліджень;
- б) стратегія підприємства;
- в) взаємодія з партнерами;
- г) схильність керівництва до ризику.

9. Рушійною силою ризику є:

- а) джерела ризику;
- б) функції ризику;
- г) фактори ризику;
- д) види ризику.

10. Абсолютний розмір втрат, які є наслідком ризикової події – це:

- а) фінансовий ризик;
- б) дефолт;
- в) прийнятний рівень ризику;
- г) ефект від настання ризику.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТИВ) ДО ТЕМИ 1

1. Психологічні аспекти управління ризиком.
2. Системний підхід в управлінні ризиком.
3. Застосування теорії ігор в управлінні ризиками.
4. Зарубіжний досвід дослідження проблем управління ризиком.
5. Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності та ризику.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 1

1. Охарактеризуйте чинники, що зумовлюють необхідність управління ризиком.
2. Розкрийте сутність основних підходів до визначення категорії

ризикі.

3. Охарактеризуйте умови виникнення ризикової ситуації.
4. Узагальніть основні риси, що притаманні ризиковій ситуації.
5. Розкрийте сутність економічного ризику.
6. Як співвідносяться між собою категорії «невизначеність» та «ризик»?
7. Охарактеризуйте основні джерела ризику і умови його виникнення.
8. Розкрийте сутність плати і винагороди за ризик.
9. Узагальніть основні зовнішні ризики в Україні.
10. З якою метою здійснюють оцінювання рівня ризику?

ТЕМА 2. КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ

- 2.1. Класифікаційні ознаки, за якими класифікують ризики.
- 2.2. Класифікація за фактором виникнення ризиків.
- 2.3. Класифікація за характером обліку ризиків.
- 2.4. Класифікація за характером наслідків ризиків.
- 2.5. Класифікація за видом виробничої діяльності.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. До виробничих ризиків відноситься:

- а) зміна кон'юнктури ринку;
- б) форс мажор;
- в) амортизація виробничого обладнання;
- г) погіршення економічної ситуації.

2. До маркетингових ризиків належить:

- а) ризик взаємодії з контрагентами та партнерами у процесі організації продажу продукції;
- б) зростання податків;
- в) ризик збільшення ринкових цін на сировину;
- г) інфляційний ризик.

3. До політичних ризиків належить:

- а) інфляційний ризик;
- б) ризики непередбачуваного підвищення цін на сировину;
- в) відмова нового уряду від виконання зобов'язань, узятих попереднім урядом;
- г) ризик введення нових акцизів та зборів.

4. Ризик отримання збитків в процесі фінансово-господарської діяльності відноситься до:

- а) комерційного ризику;
- б) грошового ризику;

- в) фінансового ризику;
- г) спекулятивного ризику.

5. Комерційний ризик – це ризик, що виникає:

- а) в процесі реалізації товарів чи послуг;
- б) при укладанні комерційних угод;
- в) на комерційних підприємствах;
- г) при коливанні валютного курсу.

6. Інноваційний ризик – це:

- а) ризик витоку інформації про використання інновацій;
- б) ризик несприйняття нового товару споживачами;
- в) ризик того, що інноваційний проєкт не буде реалізований або не окупиться;
- г) ризик швидкого морального зносу товару.

7. До комерційного ризику належить:

- а) ризик втрати майна через військові дії;
- б) ризик, пов'язаний з транспортуванням товару;
- в) амортизація основних фондів підприємства;
- г) інфляційний ризик.

8. За тривалістю дії ризику класифікують на:

- а) реалізовані та нереалізовані;
- б) чисті та спекулятивні;
- в) раціональні та нераціональні;
- г) короткострокові та постійні.

9. До фінансового ризику належить:

- а) ризик, пов'язаний із зниженням купівельної спроможності споживачів;
- б) валютний ризик;
- в) ризик зростання цін у процесі реалізації підприємницького проєкту;
- г) ризик розірвання контракту партнерами.

10. Процес мінімізації ризику за рахунок розширення видів діяльності, ринків збуту або каналів поставок – це:

- а) диверсифікація;
- б) диференціювання;
- в) хеджування;
- г) фокусування.

11. Валютний ризик пов'язаний з:

- а) втратами від курс-курсів;
- б) втратами від зміни курсу іноземної валюти;
- в) купівлею і продажем валюти;
- г) зростанням зовнішнього боргу.

12. До спекулятивних ризиків відносять:

- а) інфляційний ризик;
- б) фінансовий ризик;
- в) податковий ризик;
- г) ризик втрати прибутку.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТИВ) ДО ТЕМИ 2

- 1. Сутність та класифікація фінансових ризиків.
- 2. Управління валютними ризиками в сучасному підприємстві.
- 3. Ризики фінансових ринків України.
- 4. Управління банківськими ризиками.
- 5. Методи та стратегії управління кредитними ризиками.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 2

- 1. Які ознаки покладені в основу класифікації ризиків в економічній системі?
- 2. Проаналізуйте підходи до класифікації ризиків.
- 3. Охарактеризуйте основні види інвестиційних ризиків.
- 4. Сформулюйте основні кредитні ризики.
- 5. Обґрунтуйте різницю між чистими і спекулятивними ризиками.
- 6. Розкрийте сутність політичного ризику.
- 7. Проаналізуйте взаємозв'язки між політичними і економічними ризиками.
- 8. Охарактеризуйте підприємницькі ризики.
- 9. Охарактеризуйте основні види зовнішніх та внутрішніх ризиків.
- 10. Сформулюйте причини виникнення галузевих ризиків.
- 11. Наведіть класифікацію ризиків в залежності від етапів життєвого циклу підприємства.
- 12. Охарактеризуйте причини виникнення та наслідки кредитних ризиків.

ТЕМА 3. СУТНІСТЬ РИЗИК-МЕНЕДЖМЕНТУ ТА ЙОГО ЗАВДАННЯ

- 3.1. Ризик-менеджмент, його економічна сутність та завдання у сучасних ринкових умовах
- 3.2. Функції ризик-менеджменту
- 3.3. Фактори, що визначають організаційну основу ризик-менеджменту на підприємстві
- 3.4. Основні принципи побудови системи ризик-менеджменту на підприємстві

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Управлінням ризиками - це:

- а) комплекс дій по визначенню прийняттого рівня ризику для підприємства і напрямків зниження неприпустимого ризику;
- б) вид діяльності, спрямований на мінімізацію впливу ризику на кінцеві результати діяльності підприємства;
- в) інструментарій оцінки і урахування ризику;
- г) процеси, пов'язані з ідентифікацією, аналізом ризиків і прийняттям рішення з метою максимізації позитивних і мінімізації негативних наслідків настання ризикових подій.

2. До способів управління ризиком належить:

- а) делегування ризику;
- б) ідентифікація ризику;
- в) мінімізація ризику;
- г) контроль ризику.

3. Реалізація ризик-менеджменту передбачає:

- а) діагностику наслідків діяльності суб'єктів господарювання в ситуації ризику;
- б) прогнозування ситуації для мінімізації рівня ризику;
- в) вміння реагувати на можливі негативні наслідки діяльності підприємства;
- г) розробку і впровадження заходів, за допомогою яких можуть бути нейтралізовані або компенсовані ймовірні наслідки діяльності підприємства.

4. До системи ризик-менеджменту не відноситься:

- а) визначення відхилень в альтернативах ризику;
- б) розробка планів з метою оптимізації ситуації;
- в) розробка комплексу заходів, спрямованих на мінімізацію або усунення негативних наслідків;
- г) оцінка психологічного сприйняття ризикованих проєктів;
- д) немає вірної відповіді;
- е) усі відповіді вірні.

5. Головною функцією ризик-менеджменту є:

- а) оцінка ризику для компанії в цілому;
- б) створення ефективної системи управління ризиками;
- в) оцінка ризикованості кожного проєкту;
- г) недопущення погіршення фінансових результатів діяльності підприємства.

6. Сутність ризик-менеджменту полягає в:

- а) ухиленні від ризику;
- б) мінімізації ризику;

- в) оцінці ризику;
- г) управлінні ризиком.

7. До координації в ризик-менеджменті відноситься:

- а) мотивація фахівців до зацікавленості в результаті своєї праці;
- б) визначення відхилення від заданих параметрів;
- в) узгодженість роботи всіх складових системи управління ризиком;
- г) мінімізація негативних наслідків.

8. До регулювання в ризик-менеджменті відноситься:

- а) перевірка організації роботи щодо мінімізації ступеня ризику;
- б) вплив на об'єкт управління з метою досягнення стійкості при виникненні відхилення від планованих показників;
- в) узгодженість роботи всіх складових системи управління ризиком;
- г) контроль за досягненням планових показників.

9. До стимулювання в ризик-менеджменті відноситься:

- а) мотивація фахівців до зацікавленості в результаті своєї праці;
- б) узгодженість роботи всіх складових системи управління ризиком;
- в) оцінка психологічного сприйняття ризикованих проєктів;
- г) вміння реагувати на можливі негативні наслідки діяльності підприємства.

10. Для інформаційного забезпечення ризик-менеджменту використовують:

- а) контракти, договори про фінансово-господарські операції;
- б) бренд підприємства;
- в) тенденції розвитку ринків;
- г) бухгалтерську звітність підприємства.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТІВ) ДО ТЕМИ 3

1. Ризик-менеджмент і його місце в управлінні бізнесом.
2. Ризик у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.
3. Ризик в інноваційній діяльності підприємства.
4. Ризик-менеджмент у малому бізнесі.
5. Діловий ризик та його взаємозв'язок з фінансовим ризиком.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 3

1. Сформулюйте основні етапи управління ризиком.
2. Охарактеризуйте основні принципи управління.
3. Сформулюйте основну мету ризик-менеджменту.
4. Розкрийте сутність основних етапів ризик-менеджменту.
5. Проаналізуйте функції об'єкта управління в ризик-менеджменті.
6. Сформулюйте функції суб'єкта управління в ризик-менеджменті.

7. Визначте відмінності стратегії ризик-менеджменту від тактики і політики управління.
8. Охарактеризуйте основні етапи ризик-менеджменту.
9. Яким чином в процесі ризик-менеджменту поєднуються принципи паралельності і послідовності?
10. Охарактеризуйте організаційну структуру ризик-менеджменту.

ТЕМА 4. СТРАТЕГІЯ ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ТА ІННОВАЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ ЯК ІНСТРУМЕНТА РОЗВИТКУ

- 4.1. Відповідальність менеджменту за управління ризиком.
- 4.2. Збитки та їх класифікація (критерії і види).
- 4.3. Методи виявлення ризику.
- 4.4. Рішення щодо управління ризиком відповідно до класів збитків.
- 4.5. Фінансування ризику: джерела фінансування, структура витрат на ризик.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

- 1. Методи ризик-менеджменту, що передбачають розподіл загального ризику між всіма учасниками економічних відносин – це:**
 - а) методи дисипації ризику;
 - б) методи локалізації ризику;
 - в) методи компенсації ризику;
 - г) методи перерозподілу ризику.
- 2. Ризик оцінюється як:**
 - а) ймовірність отримання збитків або недоодержання доходів порівняно з плановими показниками;
 - б) ймовірність отримання прибутку або доодержання доходів порівняно з плановими показниками;
 - в) ймовірність отримання збитків або одержання доходів порівняно з плановими показниками;
 - г) ймовірність форс-мажорних ситуацій.
- 3. Методи ризик-менеджменту, що передбачають чітку ідентифікацію джерел ризику – це:**
 - а) методи дисипації ризику;
 - б) методи локалізації ризику;
 - в) методи компенсації ризику;
 - г) методи ухилення від ризику.

4. При застосуванні методу ризик-менеджменту «скорочення ризику» покриття збитків здійснюється за рахунок:

- а) державної підтримки;
- б) резервів;
- в) інвесторів;
- г) нестрахового пулу.

5. При застосуванні методу ризик-менеджменту «передача ризику» покриття збитків здійснюється за рахунок:

- а) страхування;
- б) самострахування;
- в) позики;
- г) інвесторів.

6. Покриття збитків за рахунок передачі відповідальності на основі договору – це:

- а) хеджування;
- б) самострахування;
- в) нестраховий пул;
- г) страхування.

7. При застосуванні методу покриття збитків шляхом використання позики потрібно дослідити:

- а) граничний розмір ймовірного збитку;
- б) розмір поточних вхідних та вихідних грошових потоків підприємства;
- в) ліквідність і зворотності позики;
- г) строки повернення позики.

8. При оцінці ризику учасника проєкту застосовують такі критерії:

- а) втрати від ризику за різними напрямками;
- б) втрата по одному напрямку з «портфеля ризиків»;
- в) ймовірний збиток повинен перевищувати фінансові можливості учасника;
- г) ймовірний збиток повинен бути меншим за фінансові можливості учасника.

9. Складний процес, метою якого є мінімізація або компенсація збитків підприємства – це:

- а) оцінювання ризику;
- б) управління ризиком;
- в) аналіз ризику;
- г) ідентифікація ризику.

10. Складовими елементами категорії «ризик» є:

- а) суперечливість і невизначеність;

- б) ймовірність одержання додаткового прибутку і невизначеність щодо його недоотримання;
- в) суб'єктивність і об'єктивність процесу;
- г) ймовірність одержання фінансових, матеріальних, моральних та інших втрат, пов'язаних із реалізацією обраної альтернативи.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТИВ) ДО ТЕМИ 4

1. Тенденції розвитку міжнародного ризик-менеджменту.
2. Сучасні технології управління фінансовими ризиками.
3. Ризик-менеджмент як складова фінансового менеджменту підприємства.
4. Ринкові ризики в системі управління фінансовими ризиками.
5. Шляхи мінімізації збитків підприємства на основі ризик-менеджменту.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 4

1. Проаналізуйте причини виникнення економічного ризику.
2. Охарактеризуйте збитки, які може отримати підприємство в результаті настання ризикованої події.
3. Сформулюйте основні методи виявлення ризику.
4. Охарактеризуйте можливі рішення щодо управління ризиком відповідно до класів збитків.
5. Проаналізуйте структуру витрат на ризик.
6. Охарактеризуйте відповідальність менеджменту за управління ризиком.
7. Наведіть класифікацію збитків за їх критеріями та видами.
8. Охарактеризуйте основні джерела фінансування ризику.
9. Сформулюйте основні вимоги до ризик-менеджера.
10. Як визначити ймовірність отримання збитків в умовах невизначеності та ризику?

ТЕМА 5. ІНТЕГРАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМИ ТА ІННОВАЦІЙНИМИ РИЗИКАМИ: КІЛЬКІСНІ І ЯКІСНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

- 5.1. Методи аналізу ризиків інвестиційних проектів
- 5.2. Кількісні методи аналізу ризиків інвестиційних проектів
- 5.3. Кількісний аналіз проектних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання
- 5.4. Оцінки ризиків шляхом впровадження інформаційних технологій

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Методи аналізу ризику поділяються на два види:

- а) кількісні, ймовірнісні;
- б) ймовірнісні, якісні;
- в) прості, складні;
- г) кількісні, якісні.

2. Якісна оцінка ризиків - це:

- а) застосування статистичного методу оцінки ризиків;
- б) визначення можливих ризиків та факторів, що впливають на рівень ризику при виконанні визначеного виду діяльності;
- в) визначення ризиків інвестиційного проекту;
- г) підхід до оцінки ризиків, що застосовується лише в бізнес-плануванні.

3. Якщо подія не може відбутися за жодних умов, ймовірність її настання складає:

- а) 100%;
- б) 1;
- в) 0,5;
- г) 0.

4. Мінливість можливого результату є ступенем відхилення очікуваного значення від:

- а) середньої квадратичної;
- б) дисперсії;
- в) середнього очікування;
- г) середньої величини.

5. Стандартне відхилення - це:

- а) оцінка ризику;
- б) міра ризику;
- в) відношення ризику;
- г) коефіцієнт ризику.

6. Від 0 до 100 % може змінитися:

- а) коефіцієнт варіації;
- б) дисперсія;
- в) коефіцієнт Бівера;
- г) середнє квадратичне відхилення.

7. За кількісними методами оцінки ризику безризиковими є проекти, в яких:

- а) не існує жодного фактору, що міг би негативно вплинути на хід і результати інновації;
- б) за реалізації яких імовірність настання ризикових ситуацій практично дорівнює 0;

- в) можливий єдиний результат реалізації інновації;
- г) мінімізовано розмір збитків і втрат.

8. Найбільш очікуваний результат проекту, розрахований з урахуванням його ризиків, визначається:

- а) як середнє арифметичне всіх можливих результатів;
- б) за формулою математичного очікування;
- в) як середнє геометричне всіх можливих результатів;
- г) як добуток суми можливих результатів на суму ймовірності одержання цих результатів.

9. Збитки в підприємницькій діяльності поділяють на:

- а) трудові;
- б) втрати часу;
- в) матеріальні;
- г) спеціальні;
- д) фінансові.

10. Мінливість результату розраховується як:

- а) середнє квадратичне відхилення;
- б) ступінь відхилення очікуваного значення від середньої величини;
- в) дисперсія;
- г) ступінь мінливості значення залежно від величини результату.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТИВ) ДО ТЕМИ 5

1. Особливості використання економіко-статистичного методу.
2. Застосування методу оцінки фінансової стійкості в сучасному підприємстві.
3. Аналітичний метод: характеристика та застосування.
4. Проблеми та перспективи застосування методу аналізу чутливості (критичних значень).
5. Характеристика та застосування нормативного методу.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 5

1. Наведіть основні методи вимірювання ризику.
2. Сформулюйте основні положення статистичного методу оцінки ризику.
3. Охарактеризуйте умови застосування статистичного методу оцінки ризику.
4. Охарактеризуйте кількісні методи аналізу ризиків інвестиційних проектів.
5. Визначте особливості ідентифікації областей ризику в сучасному підприємстві.

6. Охарактеризуйте метод аналогій і особливості його використання для оцінки ризику.
7. Розкрийте сутність ймовірності результату при оцінці ризику.
8. Сформулюйте переваги і недоліки застосування статистичного методу аналізу ризиків.
9. Охарактеризуйте метод аналізу доцільності витрат.
10. Сформулюйте переваги і недоліки аналітичного методу кількісної оцінки ризиків.

ТЕМА 6. ЕКСПЕРТНІ МЕТОДИ ОЦІНКИ РИЗИКІВ

- 6.1. Загальна характеристика методів експертної оцінки.
- 6.2. Огляд методів експертної оцінки.
- 6.3. Метод урахування ризикової складової у ставці дисконту.
- 6.4. Інтегральна оцінка ризику.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Експертний метод оцінки ризиків реалізується:

- а) із застосуванням статистичної вибірки;
- б) шляхом аналізу думок досвідчених підприємців і фахівців;
- в) шляхом опитування респондентів;
- г) із застосуванням несистемної вибірки.

2. До експертних методів оцінки ризиків відноситься:

- а) метод Гаусса;
- б) метод Дельфі;
- в) критерій Стьюдента;
- г) розрахунково-аналітичний метод.

3. Метод оцінки ризиків за допомогою дерева рішень передбачає:

- а) графічну побудову варіантів рішень;
- б) математичну побудову варіантів рішень;
- в) опитування експертів;
- г) комп'ютерне моделювання.

4. Особливістю використання методу аналогій є застосовування:

- а) дерева рішень;
- б) даних про ризик аналогічних проєктів або угод;
- в) опитування експертів;
- г) мозкового штурму.

5. Метод «Дельфі» орієнтований на досягнення цілей експертизи на основі:

- а) тестових випробувань;
- б) застосування комп'ютерного моделювання;

- в) експерименту;
- г) інтуїтивного мислення.

6. Метод побудови дерева цілей дає можливість:

- а) визначити виконавців, характер та обсяг завдань;
- б) виявити шляхи досягнення цілей;
- в) структурувати цілі;
- г) встановити пріоритети.

7. Основною відмінністю методу «мозкового штурму» від методу «колективної генерації ідей» є:

- а) кваліфікація експертів;
- б) методика виявлення причин ризику;
- в) кількість експертів;
- г) організація і аналіз результатів опитування.

8. До експертних методів оцінювання ризику відноситься:

- а) експеримент;
- б) органолептичний метод;
- в) тестові випробування;
- г) мозковий штурм.

9. Експертні методи оцінки ризиків реалізуються шляхом:

- а) обробки думок досвідчених фахівців, які мають досвід у сфері управління ризиками;
- б) ознайомлення менеджерів з оцінкою ризикових подій за подібними проектами;
- в) залучення консалтингових агентств;
- г) оцінки експертами зовнішніх і внутрішніх факторів ризику та їх ранжування.

10. Застосування системи спеціальних знань з дослідження економічних явищ і процесів за невизначеності та конфліктності з метою отримання якісної та кількісної інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень з урахуванням ризику – це:

- а) незалежний аналіз ризику;
- б) аналіз ризику;
- в) кількісний аналіз ризику;
- г) якісний аналіз ризику.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТИВ) ДО ТЕМИ 6

1. Особливості застосування дерева рішень для оцінки ризику.
2. Вибір оптимальної стратегії підприємства в умовах ризику за допомогою дерева рішень.
3. Інтегральна оцінка ризику.
4. Контроль за ризиком як метод його оптимізації (мінімізації).
5. Фінансування ризику як метод компенсації витрат.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 6

1. Охарактеризуйте метод аналогій і порядок його використання для оцінки ризику.
2. Сформулюйте основні умови застосування експертних методів оцінки ризиків.
3. Проаналізуйте переваги і недоліки використання дерева рішень для оцінки ризику.
4. Охарактеризуйте вибір оптимальної стратегії поведінки в умовах ризику.
5. Сформулюйте основні вимоги для підбору експертів при застосуванні експертних методів оцінки ризиків.
6. Назвіть основні експертні методи оцінки ризиків.
7. Охарактеризуйте економічні методи зниження ризику.
8. Сформулюйте основні принципи фінансування витрат.

ТЕМА 7. РЕГУЛЮВАННЯ ТА ЗНИЖЕННЯ РИЗИКІВ

- 7.1. Організаційні засоби та прийоми впливу на ризик.
- 7.2. Економічні методи зниження ризику.
- 7.3. Страховий запас коштів.
- 7.4. Страхування від ризику.
- 7.5. Хеджування як метод зниження ризику.
- 7.6. Розроблення заходів, які пом'якшують вплив ризикових ситуацій на діяльність підприємства.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Диверсифікація – це:
 - а) релевантна інформація, яка дає можливість спрогнозувати результати діяльності та мінімізувати ризики;
 - б) розподіл фінансових ресурсів за різними напрямками вкладень, які безпосередньо не пов'язані між собою;
 - в) встановлення обмежень на витрати підприємства з метою зниження ризику;
 - г) пошук нових партнерів та споживачів.

2. Самострахування – це:

- а) розподіл фінансових ресурсів за різними напрямками вкладень, які безпосередньо не пов'язані між собою;
- б) захист майнових інтересів суб'єктів господарювання і фізичних осіб при настанні певних подій за рахунок грошових фондів, які формуються з виплачених ними страхових внесків;
- в) форма створення натуральних і грошових страхових фондів суб'єктами господарювання;
- г) випуск страхових полісів і їхній продаж.

3. Процес розподілу інвестором коштів між різними об'єктами вкладення капіталу – це:

- а) страхування;
- б) диверсифікація;
- в) лімітування;
- г) самострахування.

4. Наслідком відмови суб'єкта господарювання від хеджування є:

- а) великі попередні витрати;
- б) визнання ризику;
- в) ухилення від ризику;
- г) прийняття на себе ризику.

5. Оцінити ступінь ризику можна шляхом розрахунку:

- а) коливання одержання бажаного прибутку;
- б) коливання можливого результату;
- в) імовірності одержання прибутку;
- г) імовірності одержання збитку.

6. Характерною рисою самострахування є:

- а) робота з великим числом однорідних ризиків;
- б) робота з катастрофічними ризиками;
- в) робота з типовими ризиками;
- г) робота тільки з неоднорідними ризиками.

7. Покриття збитку на основі страхування застосовують при:

- а) наявності великої кількості ризиків, ймовірність настання яких велика, а можливий збиток незначний;
- б) інвестуванні коштів страхових фондів в межах однієї ділової операції;
- в) збереженні прибутку всередині відповідної групи;
- г) одержанні пільг з оподаткування.

8. Ризик, прийнятий на страхування повинен бути:

- а) випадковим і ненавмисним з боку страхової компанії;
- б) випадковим, ненавмисним і ймовірним з боку страхувальника;
- в) очевидним в його обов'язковому прояві до моменту видачі поліса;
- г) невідповідним, навмисним і ймовірним з боку страхувальника.

9. До чистих ризиків відносяться:

- а) ризики азартних ігор;
- б) стихійно-природні ризики;
- в) транспортні ризики;
- г) екологічні ризики;
- д) фінансові ризики.

10. Диверсифікованість страхової діяльності знижує ризики:

- а) зміни дисконтної ставки НБУ та банківських резервів;
- б) перестраховування;
- в) розміщення страхових резервів;
- г) воєнних дій.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТИВ) ДО ТЕМИ 7

1. Страхування як метод управління ризиками.
2. Диверсифікація як спосіб мінімізації ризиків.
3. Ризик прийняття альтернативних рішень.
4. Історичні аспекти виникнення страхування та еволюція його розвитку.
5. Місце та роль страхування в фінансових системах розвинутих країн.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 7

1. Охарактеризуйте роль страхування для мінімізації ризиків.
2. Сформулюйте основні економічні методи зниження ризику.
3. Охарактеризуйте хеджування як метод зниження ризику.
4. Наведіть основні принципи самострахування.
5. Обґрунтуйте необхідність розробки стратегії ризику для підприємства.
6. Охарактеризуйте роль диверсифікації для вибору стратегії ризик-менеджменту підприємства.
7. Визначте основні напрями диверсифікації для мінімізації ризику.
8. Як підприємство може запобігти втратам внаслідок настання ризикових подій?
9. Охарактеризуйте організаційні засоби та методи впливу на ризик.
10. Охарактеризуйте роль страхового запасу коштів для підприємства.

ТЕМА 8. ПОРТФЕЛЬ РИЗИКІВ СТРАХОВИКА ТА МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ НИМИ

8.1. Економічна сутність страхового портфелю та вимоги до його формування.

8.2. Методи збалансування портфелю ризиків страховика.

8.3. Стадії управління портфелем страховика.

8.4. Методи мінімізації ризиків страхового портфелю.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Кептивна компанія – це:

- а) нестрахова компанія;
- б) страхова компанія, що входить до складу нестрахових організацій;
- в) фінансово-промислова група;
- г) компанія-інвестор.

2. Страховий фонд створюється на підприємстві з метою:

- а) забезпечення фінансової стійкості суб'єктів господарювання;
- б) забезпечення можливості сплати податків;
- в) кредитування юридичних та фізичних осіб;
- г) відшкодування збитків.

3. Майнові інтереси, пов'язані з дожиттям громадян до певного віку або строку:

- а) не можуть бути об'єктом страхування;
- б) є об'єктом особистого страхування;
- в) є об'єктом майнового страхування;
- г) є об'єктом страхування відповідальності.

4. Ризик збитків від підприємницької діяльності може бути застрахований:

- а) за договором перестрахування;
- б) за договором накопичувального страхування;
- в) за договором особистого страхування;
- г) за договором майнового страхування.

5. Страхова компанія, створена промисловим або комерційним підприємством для покриття власних ризиків – це:

- а) командитне товариство;
- б) кептивна компанія;
- в) інвестиційна компанія;
- г) актуарне товариство.

6. Об'єктом страхування відповідальності є майнові інтереси, що пов'язані із:

- а) управлінням підприємством та його персоналом;

- б) виникненням збитків внаслідок невиконання обов'язків за контрактами постачання;
- в) заподіяною шкодою майну, життю та здоров'ю третіх осіб;
- г) володінням та розпорядженням майном підприємств.

7. Страховий захист пов'язаний із:

- а) механізмом забезпечення підприємств фінансовими ресурсами;
- б) реалізацією заходів, спрямованих на мінімізацію страхового ризику;
- в) відшкодуванням збитків, заподіяних стихійним лихом;
- г) економічними відносинами щодо покриття збитків в результаті страхових випадків.

8. Страхування як економічна категорія характеризується:

- а) розподілом страхового фонду між дієздатними громадянами;
- б) страховими відносинами на всіх стадіях відтворювального процесу, на всіх рівнях господарювання;
- в) випадковістю настання ризикової події, наявністю заподіяної шкоди, можливістю виміряти нанесені збитки у натуральній або грошовій формі, відшкодуванням завданих збитків;
- г) створенням централізованих і децентралізованих грошових фондів коштів; розподілом страхових платежів між всіма учасниками страхових відносин.

9. Позитивний вплив страхування на розвиток економіки полягає в:

- а) наданні впевненості у веденні бізнесу;
- б) створенні значних інвестиційних ресурсів;
- в) можливості оптимізації фінансових ресурсів, спрямованих на забезпечення економічної безпеки економічних суб'єктів господарювання;
- г) всі відповіді правильні.

10. Страхування – це:

- а) відносини, які виникають між страховиком і страхувальником з приводу формування грошових фондів за рахунок сплати останнім страхових внесків з метою захисту майнових інтересів у разі настання страхових випадків;
- б) відносини між державою та юридичними особами щодо формування та використання фінансових ресурсів;
- в) економічні відносини, пов'язані з передаванням страховиком частини відповідальності за прийняті до страхування ризику з метою забезпечення фінансової стійкості страхових операцій;
- г) система відносин між юридичними та фізичними особами щодо формування, використання та перерозподілу страхового фонду.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТИВ) ДО ТЕМИ 8

1. Оцінка ризиків в особистому страхуванні.
2. Особливості майнового страхування в Україні.
4. Характеристика ризиків у страхуванні відповідальності.
5. Методи оцінки страхових ризиків у міжнародній практиці страхування.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 8

1. Розкрийте економічну сутність страхового портфелю.
2. Сформулюйте основні вимоги до формування страхового портфелю.
3. Охарактеризуйте основні методи збалансування портфелю ризиків страховика.
4. Наведіть основні стадії управління портфелем страховика.
5. Охарактеризуйте методи мінімізації ризиків страхового портфелю.
6. Сформулюйте шляхи оптимізації страхового портфеля.
7. Охарактеризуйте проблеми розвитку страхування в Україні.

ТЕМА 9. РИЗИКИ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТРАХОВИКА

- 9.1. Економічна сутність ризиків інвестиційної діяльності.
- 9.2. Класифікація за видами інвестиційних ризиків страховика.
- 9.3. Цілі регулювання інвестиційної діяльності страховика.
- 9.4. Інвестиційна стратегія та політика страховика.
- 9.5. Принципи інвестиційної діяльності страховика.

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. Інноваційні ризики виникають при:

- а) створенні нового товару (послуги) на старому устаткуванні;
- б) впровадженні більш дешевого способу виробництва;
- в) виробництві нового товару на новій техніці із застосуванням нової технології;
- г) інвестуванні коштів в діяльність компанії.

2. Одержання від'ємного або нульового економічного результату відбувається при:

- а) чистому ризику;
- б) спекулятивному ризику;
- в) універсальному ризику;
- г) індивідуальному ризику.

3. Спекулятивний ризик:

- а) передбачає можливість одержання як прибутків, так і збитків;
- б) може бути застрахований за підвищеним страховим тарифом;
- в) не може бути застрахований, оскільки є високоризиковим;
- г) може бути застрахований за низьким страховим тарифом.

4. Страхування як метод управління ризиком полягає в:

- а) обмеженні матеріальних втрат;
- б) уникненні матеріальних втрат;
- в) мінімізації ризику;
- г) відшкодуванні (компенсації) матеріальних втрат.

5. Реалізація ризику в страхуванні передбачає:

- а) настання страхового випадку;
- б) аналіз інформації про наявність ризикових обставин;
- в) відшкодування матеріальної та моральної шкоди;
- г) стан об'єкта страхового захисту.

6. Як співвідносяться між собою поняття «ризик» і «збиток»?

- а) в цілому ідентичні;
- б) відрізняються, оскільки мають суттєві відмінності в джерелах безпеки;
- в) пов'язані між собою, оскільки ризик реалізується через збитки;
- г) пов'язані між собою, оскільки збитки реалізується через ризик.

7. Певна подія, на випадок якої проводиться страхування і яка має ознаки ймовірності та випадковості настання, – це:

- а) страховий збиток;
- б) страхова подія;
- в) страховий випадок;
- г) страховий ризик.

8. Залежно від можливого результату ризику поділяють на:

- а) чисті і спекулятивні;
- б) фінансові та політичні;
- в) страхові та нестрахові;
- г) природні і викликані діями людини.

9. До вимог, яким повинен відповідати страховий ризик, не відноситься:

- а) ймовірність настання ризику можна виміряти та оцінити;
- б) настання ризику повинно мати об'єктивний характер;
- в) розмір збитків за конкретним ризиком має бути невеликим;
- г) ризик повинен мати випадковий характер.

10. Стан страхового портфеля, при якому велика кількість застрахованих об'єктів із значними страховими сумами може постраждати від одного страхового випадку, що призведе до здійснення великих сум страхових виплат страховиками – це:

- а) мінімізація ризику;
- б) кумуляція ризику;
- в) управління ризиком;
- г) оцінка ризику.

ТЕМИ ПРЕЗЕНТАЦІЙ (РЕФЕРАТІВ) ДО ТЕМИ 9

1. Особливості управління фінансово-інвестиційними ризиками.
2. Шляхи мінімізації ризиків реальних інвестицій.
3. Управління інвестиційними ризиками інновацій.
4. Методи зниження ризику інвестиційних проєктів.
5. Класифікація проєктних ризиків.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ ДО ТЕМИ 9

1. Розкрийте економічну сутність ризиків інвестиційної діяльності.
2. Наведіть класифікацію за видами інвестиційних ризиків страховика.
3. Сформулюйте основні цілі регулювання інвестиційної діяльності страховика.
4. Охарактеризуйте інвестиційну стратегію та політику страховика.
5. Проаналізуйте основні принципи інвестиційної діяльності страховика.
6. Сформулюйте основні причини інвестиційних ризиків.
7. Наведіть основні показники оцінки інвестиційних ризиків.
8. Охарактеризуйте методи визначення інвестиційного ризику.
9. Проаналізуйте вплив стану економіки на ступінь ризику та прийняття інвестиційних рішень.
10. Наведіть відмінності між чистими і спекулятивними ризиками.

4 ПИТАННЯ НА ІСПИТ З ДИСЦИПЛІНИ «УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ І СТРАХУВАННЯ»

1. Економічна сутність та роль ризику в ринкових умовах.
2. Основні риси ризику.
3. Невизначеність та ситуація настання ризику.
4. Фактори, функції та характеристики ризику.
5. Класифікаційні ознаки, за якими класифікують ризики.
6. Класифікація за фактором виникнення ризиків.
7. Класифікація за характером обліку ризиків.
8. Класифікація за характером наслідків ризиків.
9. Класифікація за видом виробничої діяльності.
10. Ризик-менеджмент, його економічна сутність та завдання у сучасних ринкових умовах.
11. Функції ризик-менеджменту.
12. Фактори, що визначають організаційну основу ризик-менеджменту на підприємстві.
13. Основні принципи побудови системи ризик-менеджменту на підприємстві.
14. Базові правила ризик-менеджменту.
15. Відповідальність менеджменту за управління ризиком.
16. Комплексний ризик-менеджмент.
17. Збитки та їх класифікація (критерії і види).
18. Класи збитків (їх виявлення й оцінка).
19. Методи виявлення ризику.
20. Рішення щодо управління ризиком відповідно до класів збитків.
21. Фінансування ризику: джерела фінансування, структура витрат на ризик.
22. Структура витрат на фінансування ризику відповідно до методів управління ризиком.
23. Стратегія компанії і методи управління ризиком.
24. Затвердження стратегії управління ризиком.
25. Методи управління ризиками.
26. Кількісний аналіз проєктних ризиків і можливості комп'ютерного моделювання.
27. Методи аналізу ризиків інвестиційних проєктів.
28. Кількісні методи аналізу ризиків інвестиційних проєктів.
29. Оцінки ризиків шляхом впровадження інформаційних технологій.

30. Загальна характеристика методів експертної оцінки.
31. Огляд методів експертної оцінки.
32. Метод урахування ризикової складової у ставці дисконту.
33. Інтегральна оцінка ризику.
34. Основні методи зниження ризиків та їх характеристика.
35. Організаційні засоби та прийоми впливу на ризик.
36. Економічні методи зниження ризику.
37. Створення спеціального резервного фонду.
38. Створення страхового товарного запасу.
39. Страховий запас коштів.
40. Розробка і впровадження системи штрафних санкцій.
41. Страхування від ризику.
42. Хеджування як метод зниження ризику.
43. Розроблення заходів, які пом'якшують вплив ризикових ситуацій на діяльність підприємства.
44. Вибір методу зниження ризиків.
45. Економічна сутність страхового портфелю та вимоги до його формування.
46. Методи збалансування портфелю ризиків страховика.
47. Методологія оцінки ризиків андеррайтером.
48. Технічні ризики страховика.
49. Стадії управління портфелем страховика.
50. Методи мінімізації ризиків страхового портфелю.
51. Економічна сутність ризиків інвестиційної діяльності.
52. Класифікація за видами інвестиційних ризиків страховика.
53. Цілі регулювання інвестиційної діяльності страховика.
54. Інвестиційна стратегія та політика страховика.
55. Принципи інвестиційної діяльності страховика.
56. Специфічні види активів страховика.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Бортнікова Є. В. Історія походження та сутність понять «ризик», «ризик-менеджмент» та «операційні ризики». *Ефективна економіка*. 2012. №8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=1336> (дата звернення: 23.08.2024).
2. Донець Л. І. Економічні ризики та методи їх вимірювання : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 312 с.
3. Економічний ризик: методи оцінки та управління : навч. посіб. / Т. А. Васильєва, С. В. Леонов, Я. М. Кривич та ін. Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2015. 208 с.
4. Єпіфанова І. Ю., Панкова В. Д., Ткачук Л. М. Стратегічне управління ризиками в системі управління персоналом. *Вісник Хмельницького національного університету*. 2021. №6. С. 12-15. URL: <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/?p=9682> (дата звернення: 23.08.2024).
5. Ілляшенко С. М. Економічний ризик: навч. посіб. 2-ге вид., допов. і перероб. Київ : Центр навчальної літератури, 2017. 220 с.
6. Коваль Н. О., Ткачук Л. М., Панасенко І. О. Стратегії фінансового менеджменту в умовах непередбачених коливань фінансового ринку. *Економіка та суспільство*. 2024. № 62. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3962> (дата звернення: 23.08.2024).
7. Коваль Н. О., Буряченко О. В., Ткачук Л. М. Стратегічний фінансовий контролінг як інструмент запобігання банкрутства. *Ефективна економіка*. 2022. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9882> (дата звернення: 23.08.2024).
8. Козьменко О. В., Роєнко В. В. Структуризація інвестиційних ризиків страхових компаній. *Вісник Української академії банківської справи*. 2012. №2(33). С. 58-62. URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/download/123456789/52253/2/Kozmenko_O._V._Structurization_of_investment_risks_in_insurance_companies.pdf (дата звернення: 23.08.2024).
9. Пластун В. П., Домбровський В. С. Формування оптимального портфелю страхових послуг. *Актуальні проблеми економіки*. 2012. №1. С. 335-341. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=ape_2012_1_41 (дата звернення: 23.08.2024).
10. Степанюк З. А. Огляд сучасних методів кількісної оцінки ризиків та впровадження інформаційних технологій в систему ризик-менеджменту. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2017. № 4 (22). С. 173-181. URL: <https://journals.dut.edu.ua/index.php/emb/article/view/1678> (дата звернення: 23.08.2024).

11. Ткачук Л. М., Скомаровський В. В. Аналіз ризиків інвестиційних проектів. *Тези I Науково-технічної конференції підрозділів Вінницького національного технічного університету*. 2021. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-fm/all-fm-2021/paper/view/11585/9688> (дата звернення: 23.08.2024).

12. Ткачук Л. М., Пугач В. С. Особливості організації управління ризиками на підприємстві. *Сучасні тенденції розвитку фінансових та інноваційно-інвестиційних процесів в Україні* : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (12 березня 2021 р.). Вінниця : ВНТУ, 2021. С. 424-426. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/fiip/fiip/2021/paper/viewFile/11170/9264> (дата звернення: 23.08.2024).

13. Ткачук Л. М., Краус О. О. Вплив повномасштабного вторгнення на ринок страхування в Україні. *Innovation and Sustainability*. 2024. Т. 4, №3. С. 34-44. URL: <https://inns.com.ua/uk/journals/tom-4-3-2024/vpliv-povnomasshtabnogo-vtorgnennya-na-rinok-strakhuvannya-v-ukrayini> (дата звернення: 23.08.2024).

14. Фурик В. Г., Ткачук Л. М., Коваль Н. О. Збірник задач з фінансових дисциплін для виконання практичних завдань та самостійної роботи для студентів спеціальності «Менеджмент» всіх форм навчання. Вінниця : ВНТУ, 2020. 65 с. URL: https://pdf.lib.vntu.edu.ua/books/IRVC/Furik_2202_64.pdf (дата звернення: 23.08.2024).

Інформаційні ресурси

1. Дистанційний курс «Прийняття рішень та сценарії». *Coursera*. URL: <https://www.coursera.org/learn/wharton-decision-making-scenarios> (дата звернення: 23.08.2024).

2. Дистанційний курс «Моделювання ризиків та реалій». *Coursera*. URL: <https://www.coursera.org/learn/wharton-risk-models> (дата звернення: 23.08.2024).

3. Дистанційний курс «Фундаментальне фінансування для прийняття стратегічних рішень». *Coursera*. URL: <https://www.coursera.org/specializations/foundational-finance> (дата звернення: 23.08.2024).

4. Дистанційний курс «CASE STUDY: як вирішувати складні завдання в бізнесі та в житті». URL: <https://prometheus.org.ua/prometheus-plus/case-study/> (дата звернення: 23.08.2024).

5. Дистанційний курс «СМС – Система Менеджменту Ситуацій». URL: https://courses.prometheus.org.ua/courses/course-v1:AC+SMS101+2018_T2 (дата звернення: 23.08.2024).

Електронне навчальне видання

Ткачук Людмила Миколаївна

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійних робіт студентів з дисципліни

«Управління ризиками і страхування»

для здобувачів спеціальності 073 «Менеджмент»

освітньої програми

«Менеджмент фінансово-кредитної діяльності»

Рукопис оформлено *Л. Ткачук*

Редактор *О. Малетіна*

Оригінал-макет виготовлено в *PBB ВНТУ*

Підписано до видання 06.01.2025 р.

Гарнітура Times New Roman.

Зам. № P2025-004

Видавець та виготовлювач

Вінницький національний технічний університет,

Редакційно-видавничий відділ.

ВНТУ, ГНК, к. 114.

Хмельницьке шосе, 95,

м. Вінниця, 21021.

press.vntu.edu.ua;

E-mail: rvv.vntu@gmail.com.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи

серія ДК № 3516 від 01.07.2009 р.